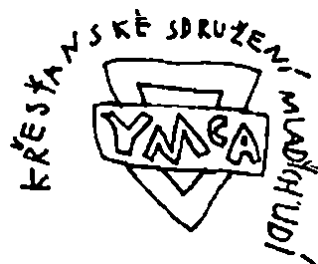

PROTEIN

měsíčník YMCA v ČR, květen 2005, ročník VII.

15 Kč / 0,5 €

koláž: Protein

Fair Trade
Obchodovat se dá i spravedlivě

Církev jsou pro všechny
Religionista Ivan O. Štampach

Vatikán střídá

Odchází Jan Pavel II. Papež, který se zapsal do historie.

UVADEČ

HABEMVS PAPAM!

Zajímalo by mě, kdyby někdo spočítal, kolik titulů, článků, úvodníků poslední doby, začínalo právě těmito latinskými slovy. Latinská formule s významem „Máme papeže!“ se přitom ozývá většinou s několikaletou pomlkou. Tentokrát jsme na její prohlášení museli čekat dokonce druhou nejdelší dobu v celé historii.

Tento úvod i titulní strana už napovídá, jakému tématu jsme květnový Protein věnovali. Rozloučili jsme se s Janem Pavlem II., 264. nástupcem sv. Petra. Tím 265. se stal německý kardinál Joseph Ratzinger, nyní již papež Benedikt XVI.

Změna na vatikánském stolci vyvolala obrovský zájem médií, která se s vděčností chopila příležitosti mít opět své velké téma. Došlo doslova k inflaci slov typu papež, pontifikát, kolegium kardinálů, konkláve atd. Nezvyk je to zvláště pro nás v ČR, kteří stále dobře pamatujeme doby, kdy by něco takového bylo nemyslitelné.

Rozpoutala se velká diskuse o významu pontifikátu Jana Pavla II., o něco méně se již mluvilo o jeho duchovnímu odkazu, což je trochu škoda. Všechna média mluvila o výjimečné prestiži, které se tento Polák ve světě těšil. Jeho život byl určitě příkladem pro onu autentičnost, pravdivost a přesvědčivost, se kterou vždy jednal. To si uvědomovali i jeho odpůrci, at už v církevních kruzích nebo mimo ně. Jeho odchod vyvolal také diskuse o situaci katolické církve. Wojtylův nástupce stojí před mnoha důležitými úkoly a výzvami - vůči církvi i světu. Oním nástupcem je právě bývalý kardinál Ratzinger, známý svým hlubokým vzděláním a pevnými postoji v otázkách víry i morálky. Pro jeho některé kritiky je to výraz těžkopádnosti a zbrzdování progresivního vývoje. Jisté je, že Ratzinger vždy odmítal módní relativismus a zlehčování a upravování vážných otázek podle módních vln či společenské objednávky. Jak říká kněz a univerzitní profesor Tomáš Halík: „Odmítám povrchní žurnalistické dělení na „konzervativce“ a „liberály“, napříč tímto rozdělením jde totiž o rozdělení daleko důležitější - na ty, kdo katolicismus vnímají povrchně,

prostřednictvím hesel a emocí, a na ty, kteří víru spojují s duchovní a intelektuální hloubkou.“ Tolik Tomáš Halík. Já osobně se domnívám, že právě ona „duchovní hloubka“ se z některých pohledů na církev vcelku vytrácí. Kardinál Ratzinger před konkláve řekl: „Zralá víra je vírou hluboce zakořeněnou v přátelství s Kristem. Toto přátelství nás otevírá všemu, co je dobré a dává nám kritérium pro rozlišování...“ Pokud nechceme výrazně zjednodušovat, měli bychom na různé výzvy, před kterými katolická církev stojí, pohlížet také a hlavně z tohoto pohledu.

Papež Benedikt XVI. nestojí před lehkým pontifikátem, už pro své stáří. Uvidíme...často se hovoří o tom, že stát se papežem neznamená, že se vám jen ve velkém měřítku zvětší „farnost“, ale také kvalitativní proměna bývalého kardinála - v tomto ohledu přináší historie jasné příklady několika posledních papežů.

A na co se tedy v tomto vydání můžete těšit? Na dva rozhovory o papežství a současné situaci v katolické církvi - z pohledu odjinud, tzn. od nekatolíků. Trochu vám dlužíme také ten pohled katolický, což ovšem můžete sami napravit četbou nějakého rozhovoru v novinách z minulého či před-

minulého týdne.

Dále na Vás čeká velmi zajímavý článek Štěpána Černého o papeži Janu XXIII. a 2. vatikánském koncilu - nenechte si ho ujít. Prohlédněte si také fotoreportáž z Říma, který měl Protein v nedávné době možnost navštívit.

Takže Vás nebudu zdržovat, přeji příjemné čtení a na závěr snad jen několik vět nového papeže z jeho prvního pozhennání: „Po velkém papeži...vybral mne, prostého a pokorného dělníka na vinici Páně. Těší mě, že Pán dokáže pracovat i s nedostatečnými nástroji. Především se ale svěřuji vašim modlitbám. V radosti Krista zmrtnýchstalého, v důvěře v jeho trvalou pomoc, vykročme dále. Pán nám pomůže...“

Přejme tedy Benediktu XVI. hodně zdaru v jeho „vykročení“.

/František Kroužil/

© PROTEIN - měsíčník YMCA v ČR.

Redakce: Štěpán Černý, František Kroužil

Spolupracovníci: Vojtěch Berger, J. Vojta Hynek, Veronika Kočová, Petra Pastircáková, Madla Rounová, Dominik Zunt
Sídlo: YMCA DAP, Na Poříčí 12, 115 30 Praha 1. Kontakt redakce: e-mail: protein@ymca.cz, www.protein.ymca.cz, právo redakční úpravy vyhrazeno, registr. číslo MKCR: E 14324, uzávěrka tohoto čísla: 20.4.2005

Papež reprezentuje část toho, k čemu chci také patřit

Rozhovor s církevním historikem a teologem Petrem Morée nejen o tom, jaký byl minulý papež, a jaké to je být Holanďanem.

Jak se jako evangelík díváte na instituci papeže? Nemáte pocit, že protestantským církvím podobná „hlava“ chybí?

To je velmi široká otázka. Papežství vnímám spíše pozitivně. Je dobré, když existuje jasná instituce, která mluví jménem katolického křesťanstva. Takový jasný bod, autorita. Je za tím ale něco víc, jakási mnohvrstevnost katolické církve, se kterou evangelické církve nemohou nikdy soupeřit.

Máme toho ale také hodně společného a papež reprezentuje také část něčeho, k čemu chci patřit i já.

Jste zklamán z výsledku nedávné papežské volby?

Především mám za to, že je nejvyšší čas, aby do čela katolické církve nastoupil někdo z třetího světa, hlavně z latinské Ameriky. Teď to skutečně ale chce nějaký čas na oddech, po dlouhém pontifikátu Jana Pavla II. Nový papež také ztělesňuje kontinuitu toho, co minulý papež začal. Benedikt XVI. se ocitl v jiné roli než jakou dosud vykonával coby hlava Kongregace pro nauku víry. Proto je možné, že bude říkat i něco trochu jiného než říkal dosud.

Nový papež si dal jméno po svatém Benediktovi, což není typický katolický světec. Byl to zakladatel mnišství, západní spirituality. Žil v období raného středověku, které katolictví i protestantství sdílejí.

Jak na Vás působil Jan Pavel II? Setkali jste se někdy?

Ano, bylo to v roce 1999, při příležitosti konference o Janu Husovi, která se konala v Římě a kde nakonec papež řekl, že Jan Hus byl jedním

z těch, kdo se zasadili o reformu církve. Jan Pavel II. vypadal tehdy již velmi křehce, ale byla z něj stále cítit síla a zájem. Snažil se navázat kontakt i v jediné vteřině během podání ruky, byl laskavý a díval se Vám do očí.

Moje největší pochybnost o jeho pontifikátu spočívá v tom, že dal církvi sice jakýsi nový kabát, ale zároveň to spojil s jejím vnitřním ustrnutím.

Líší se nějak české a holandské postoje vůči Janu Pavlu II.?

Ano, je velmi zajímavé tyto postoje srovnávat. Jan Pavel II. navštívil Holandsko v roce 1985. Bylo to jediná návštěva, odkud byl vypískán. Vypukly pouliční nepokoje a zasahovat musela i policie. Do Holandska pak už nikdy nepříjel.

Holandsko se na něj dívá spíše jako na konzervativce, protože jmenoval konzervativní holandské biskupy. Zvláště v 80. letech tak rostla propast mezi holandským církevním vedením a katolickou veřejností. Situace se od té doby zlepšila, ale pohled Holanďanů na Jana Pavla

vá spíše negativní. Na druhé straně, z toho, co se psalo v Holandsku po jeho smrti, bylo cítit určité uznání, protože byl skutečně velkou osobností.

V Čechách je to jiné. Jakmile se ve střední Evropě řekne „papež“, mluví se také o pádu komunistického režimu...

...Byla role Jana Pavla II. v tomto ohledu skutečně tak zásadní, jak se tvrdí?

Zcela určitě. Východní blok se začal hroutit v Polsku, kde to všechno začalo. Papež Polsko navštívil již za necelý rok od svého zvolení. V následujícím roce vzniklo protikomunistické hnutí Solidarita. Mezi tím je tedy jasná návaznost.

Jaký je vztah evangelíků a katolíků v Holandsku?

Výborný. V Holandsku, hlavně na západě, se vyskytují smíšené sbory s evangelickým kostelem a katolickým knězem. Arcibiskup to ví, nese to možná trochu s nelibostí, ale akceptuje to. Katolická církev je v Holandsku dlouho členem eumenické rady církví, což například v Česku není. Zde má pouze status pozorovatele.

Poměr mezi katolíky a evangelíky se zvrátil ve prospěch katolíků ve druhé polovině 20. století, kdy oba směry postihlo výrazné odcírkvenění, u evangelíků silnější. Protestantské církve jsou dnes v Holandsku méně schopné oslovit veřejnost a nabídnout jí víc než katolická církev.

Jaké tedy fungují jejich vzájemné vztahy u nás?

Katolicko-evangelické vztahy jsou zde dobré většinou na vyšší úrovni, ale na úrovních nižších naopak zpravidla žalostné. Česká katolická církev

je zoufale konzervativní. Často uvádím příklad kardinála Miroslava Vlků. Zde je představitelem liberálnějšího směru, je v porovnání s ostatními otevřenější, ale třeba v Holandsku by platil za konzervativce.

Církev je zde poznamenána životem „v ghettu“ za komunistického režimu, kvůli kterému sem závěry II. vatikánského koncilu dorazily s velkým zpožděním.

Jak jste se dostal do Československa? Přišel jste v poslední fázi komunistického režimu ve druhé polovině 80. let...

V Utrechtu, kde jsem studoval, existovala tradice studijních pobytů především ve východní Evropě. Mělo to nádech určité nezávislosti, měli jsme poznávat církev „z druhé strany“, podporovat disidenty a podobně. Lidé, kteří se z podobných pobytů vraceli, na mě udělali velký dojem. Proto jsem se rozhodl jet do Prahy.

Musel jsem před tím ještě získat jakési osvědčení o nezávadnosti a prokázat své politické názory v Křesťanské mírové konferenci, což byla západní obdoba katolické organizace Pacem in Terris kolaborující s komunisty.

A co Vaše současné politické názory? Ztotožňujete se například s křesťanskými demokraty, hlavní politickou silou Holandska?

Hlavní politickou silou byli křesťanští demokraté v Holandsku do začátku 90. let. Pak došlo k určitému zvratu a koaliční vládu sestavovali sociální demokraté a další strany. Křesťanská demokracie ustoupila do pozadí. Tento trend se obrátil v roce 2002, kdy byl zavražděn Pim Fortuyn, populistický politik. Nejvíce z toho profitovali právě

křesťanští demokraté, kteří v nastalé atmosféře prosazovali a zdůrazňovali veřejnou morálku. Vyhráli volby a teď už vládnou druhé období.

Křesťansko demokratické strany ale podle mne v politice nejsou od toho, aby prosazovaly biblické hodnoty. Ony by z nich měly čerpat, což není totéž. Nikdy jsem ale křesťanské demokraty nevolil, protože nemám pocit, že by mě k tomu povinovala moje příslušnost k církvi.

V současnosti se hodně mluví o tom, že se z chování Holanďanů vytrácí jejich tradiční vstřícnost vůči přistěhovalcům, menšinám či cizím náboženstvím. Důvodem je například loňská vražda kontroverzního kritika islámu, režiséra Theo van Gogha. Souhlasíte?

Myslím, že doba hysterie už pominula. Teď se v Holandsku o těchto věcech vede dobrá a věcná debata. Muslimská komunita měla nejprve sklony k tomu se uzavřít do sebe, protože mnoho lidí považovalo muslimy za protizápadní a protidemokratické. To se teď změnilo lepším, ale situaci považují stále do jisté míry za nebezpečnou.

Kdyby se totiž v této době něco podobného opakovalo, mohlo by to mít katastrofální důsledky pro křehkou holandskou vyváženost a události by se mohly vymknout z ruky.

Nedávno jsme na jednom semináři s Makedonci používali jako námět pro diskusi makedonských problémů příklad Nizozemska. Posloužilo nám jako zrcadlo. Makedonská společnost je velmi segregovaná, což je problém i některých oblastí v Holandsku, především ve velkých městech.

Nepřipomíná to trochu situaci Francie, kde jsou početné komunity muslimů a židů, kteří se necítí být Francouzi, ale araby či židy, ačkoli žijí ve francouzském státě?

Ano, ale co to vlastně znamená být příslušníkem určitého národa, třeba Holanďanem? Znamená to, že máte rád moře? To je ale velmi povrchní... Znamená to, že jste tolerantní? Já znám spoustu netolerantních Holanďanů. Znamená to, že máme společnost zorganizovanou tak, že se nemusíme starat o staré lidi, kde v tomto ohledu chybí našemu sociálnímu systému osobní kontakt? Znamená Holandsko místo, kde je možné snadno kupovat lehké drogy? A co eutanazie? Je tohle Holandsko?

Myslím, že pro Holandsko je typická určitá averze vůči auto-

ritám, které nemají potřebu se nějakým způsobem legitimizovat. Dále si myslím, že typický je i holandský přístup: když něco opravdu chceš, tak to dokážeš.

To trochu zavání Amerikou...

Ano, možná je to něco, co přinesli Holanďané do Ameriky. Konečně, byli tam od začátku amerických dějin. V Holandsku se neberou argumenty jako: to nejde, to je moc složité. Je to spíš chápáno jako slabost.

Co holandské postoje k Evropské ústavě? Referendum bude na začátku června, zanedlouho.

Myslím, že ústavní smlouvu Holandsko v referendu schválí a že to nebude jen těsnou většinou. Ale mohu se samozřejmě mýlit, už jen proto, že celostátní referendum je věc v Holandsku naprosto neznámá.

A Vy sám? Jste pro přijetí ústavní smlouvy?

Naprosto. Myslím, že ani nemáme jiné východisko. Domnívám se, že je hrozně krátkozraké říkat, že přijdeme o národní suverenitu. Jsou to mýty, které se dobře poslouchají, ale jsou totálně vedle. Ta skutečná debata se vede o způsobu, jakým na tomto kontinentu budeme v budoucnu společně žít. Není pravda, že princip právního státu nepřesahuje rámec národního státu.

Nevidím důvod, proč se toho bát. Je nutné sledovat, jestli je dostatečným způsobem zaručena svoboda. Evropská unie ušla už tak velký kus cesty za posledních padesát let a je tak velkým přínosem pro tento kontinent, že nevidím důvod, proč by ústavní smlouva měla ohrozit jakýmkoli způsobem postavení jednotlivého Holanďana či Čecha.

Euroskeptici používají pro kritiku EU především ekonomické argumenty...

Odpovědí je, že EU není svou povahou ekonomický projekt. Toto vnímání Evropské unie je proto úzkoprsé, protože ti, kdo to říkají, nevidí nebo nechtějí vidět jiné dimenze evropské integrace.

V čem vidíte konečný cíl evropské integrace?

V zaručení skutečné svobody jednotlivce a v životě bez strachu.

za rozhovor děkuje
/Vojtěch Berger/

5

V Římě - sídle papežů

V nedávné době se do Vatikánu sjeli zástupci snad všech světových médií, nechyběl tam ani redaktor časopisu Protein. Atmosférou, která ve „věčném městě“ panovala, Vás provede František Kroužil, také prostřednictvím fotografií našeho externáře Ladislava Čápa.

Jeden z posledních pozdravů Jana Pavla II. z jeho okna ve třetím patře papežského paláce, Papež mává věřícím na Květnou neděli 20. března z 20. března při slavení Květné neděle.

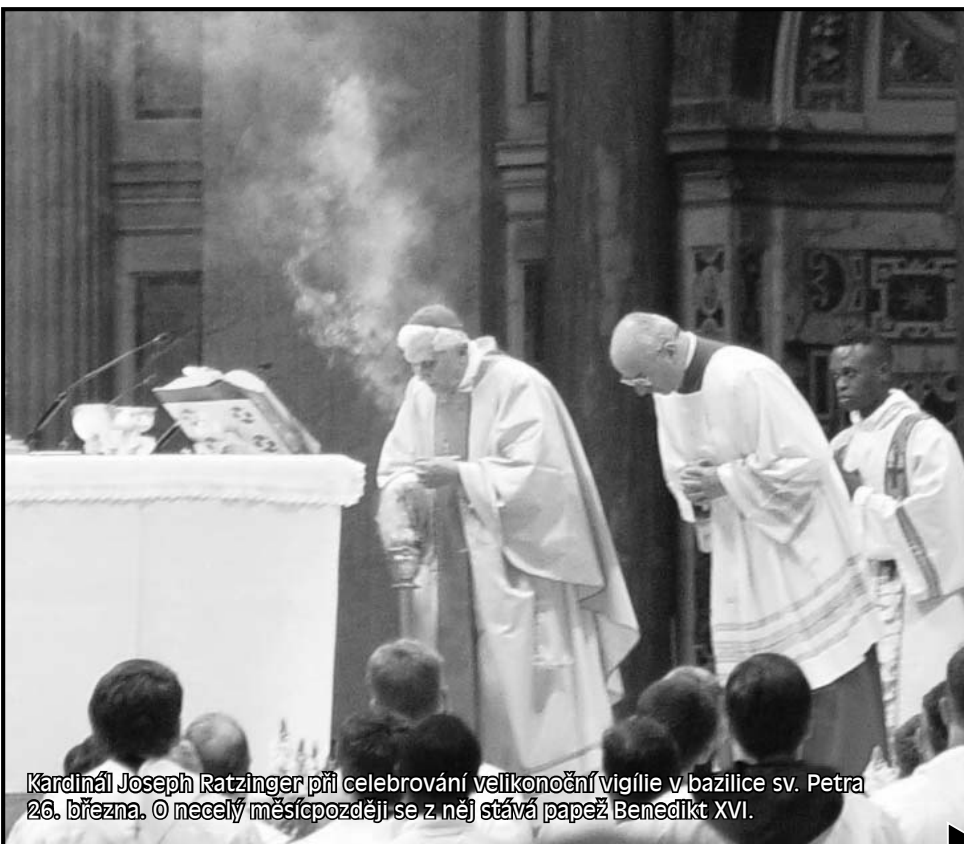
6

Audience u Jana Pavla II., 22. března - po napjatém čekání, nakonec papež ze zdravotních důvodů nedorazil

Pohled do krypty baziliky sv. Petra - místa posledního odpočinku většiny papežů, včetně Jana Pavla II.

Kardinál Joseph Ratzinger při celebrování velikonoční vigílie v bazilice sv. Petra 26. března. O necelý měsíc později se z něj stává papež Benedikt XVI.

Papež Jan XXIII. a Druhý vatikánský koncil (1962-65)

Jan XXIII. je pohřben v kryptě baziliky sv. Petra

Pro moji generaci bude slovo papež už asi navždy synonymem ke slovům Karol Wojtyła, Jan Pavel II. Narodil jsem se v šestém roce jeho pontifikátu a bílý, usměvavý starý pán zakotvil v našem světě mezi ostatní nezpochybnitelné autority, ne ve smyslu, že bych všechny jeho názory bez výhrad přijímal, ale proto, že mi přišlo, že papež je jen jeden Jan Pavel II., jiný nebyl a není pravděpodobné, že někdy přijde nějaký další. Ale nedávná novinová vlna „nekrofilie“ ohledně jeho skonu mi ukázala, že tento papež měl přes 250 předchůdců (nepočítaje v to ovšem historicky nedoložené), přičemž jenom 20. století spatřilo 9 papežů. A mezi nimi byl i Jan XXIII., kterému hodlám věnovat tento článek.

Když se řekne papež v hodině dějepisu, školní dítě si nejspíše představí řadu mužů s vtipnými jmény jako Hadrián, Lev, Bonifác či Pius, doprovázenými vysokou řadovou číslovkou, kteří se pohybují v panteonu středověkých dějin jako vládci a politici. Rýpavější, antiklerikálně orientovaní studenti neopomenou zdůraznit, že 14. století zažilo najednou 2, dokonce i 3 papeže, tak jaképak Boží náměstkování a skála, na které se vystaví církev, když jich bylo více? Obyčejná politika to byla, nehledě k tomu, že u středověkých papežů nebylo výjimkou mít jedno i více dětí. Historičtí papežové tak přetrvávají v obecném vědomí jako postavy nijak zaslужné.

Spolu s úpadkem vlivu církve na běh politických dějin světa upadá i role a význam papežů. Moderní svět jakoby vykazoval církvi místo na okraji společnosti, kde by jí možná rádi viděli i někteří současníci, jako pečovatelku o zavržené a místo, kde se podivní lidé v pláštích celé dny modlí a nepodílejí se na ekonomické růstu. A to-muto smýšlení chtěl jeden z mužů, kteří stanuli v čele církve, postavit hráz.

Když byl v roce 1958 zvolen vcelku překvapivě papežem, pozorovatelé tvrdí, že za své zvolení vděčil především svému pokročilému věku, kdy se čekalo, že bude jednoduchým nástrojem v rukou svého okolí. Ovšem již první kroky nového Kristova náměstka ukázaly, že se do Vatikánu dostal onen příslovečný „svěží vítr“. Jan byl např. prvním papežem od roku 1870, který se veřejně ukázal mimo území papežského státu (navštívil vězení). Měl v oblíbě kamery a fotoaparáty, nikoliv jako nějaká popová hvězda, ale jako realista, který si uvědomil nutnost být vstřícný k lidem,

Jan XXIII.

k jeho nejdůležitějšímu odkazu, k jeho velkému dílu, 2. vatikánskému koncilu.

Podívejme se na dnešní církev, ať už katolickou nebo jinou. Nikdo nevidí jako problém, když bohoslužbu slouží člověk neovčenceny akademickými teologickými tituly, když je oblečen neformálně, když se při ní zpívá a tančí (např. TenSing rád pomůže), když hovoří česky a ne latinsky, když mu občas uklouzne nějaké to ja drnější slovo. Chápeme to jako běžnou součást našeho náboženského života. Ovšem v katolické církvi by toto bylo ještě před 50 lety naprosto nepředstavitelné a bylo by považováno za dekadentní směr. Ovšem Jan si uvědomil, že svět okolo nás se změnil, a stejně tak se mu musí přizpůsobit i církev.

Revoluční myšlenka, představíme-li si, že 1. vatikánský koncil (1870) ustanovil např. dogma o neomylnosti papeže. Ekumenický koncil reagoval zejména na výše zmíněné odklonění církve od vývoje ostatní společnosti v moderní době. Symbolem koncilu bylo Janovo otevření okna v jeho paláci a jeho slova: „Otevřeme naše okna, ať vidíme lidi za oknem a oni ať vidí nás!“ A jak řekl, tak učinil. Spolu s více než 2.500 účastníky, především z řad biskupů a vyšších církevních představitelů, pozval na koncil představitel tisku a nekatolických vyznání, nejme pravoslavných a luteránů. Koncil probíhal dlouhé tři roky při čtyřech dlouhých zasedáních, kdy byly projednány jednotlivé otázky a náměty pro církev moderního věku. Myslím, že nemá smysl zatěžovat čtenáře detaily o posunech v teologických disputacích, ovšem nejen o teologii byl koncil. Připomeňme si všechny významná rozhodnutí či spíše vyhlášení, ke kterým jednající dospěli.

Zásadní je např. odmítnutí podílu Židů na

smrti Ježíše Krista. V důsledku to znamená odmítnutí jindy častého křesťanského antisemitismu a s ním i holocaustu a fašismu ve všech jeho podobách.

Koncil se usnesl na zavedení národních jazyků do liturgie, aby bylo Boží slovo přístupné i lidem, kteří v té době nedisponovali latinskou průpravou. Celebující kněz dále měl být k věřícím otočen čelem, tak, aby nedeklaroval svoji nadřazenost, ale aby dokázal, že patří mezi ně.

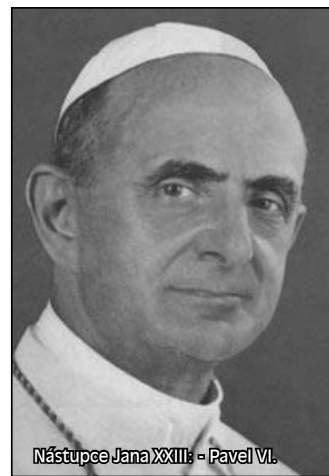
V rámci svého ekumenického charakteru uznal všechny dřívější chyby, jichž se dopustila vůči sobě katolická a ortodoxní církev ve společné deklaraci s patriarchou Athenagorosem.

Zřídil stálou komisi pro tisk a komunikaci (dnes by se řeklo PR), která má za cíl zprostředkovat diskusi uvnitř církve i mezi církví a ostatními.

Zřídil stálé tajemníky pro práci s mládeží, s nevěřícími a s laiky, s nekatolickými vyznáními a pro jednotu církve.

Ve velice důležité konstituci *Lumen Gentium* deklaruje právo jiných církví na osobitý výklad Božího zjevení, ač přeci jen nepopírá, že pravda leží v Matce církvi římské a že jen ta je opatrovníci díla Ježíše Krista.

Jak je patrné, 2. vatikánský koncil znamenal výraznou změnu nejen v samotné církvi katolické, ale i ve všem křesťanstvu a změnil snad i pohled nevěřících na církev. A jaký má tato událost vztah k YMCA? Málokdo tuší, že katolíci měli až do této doby např. zakázáno účast v YMCA, neboť byla považována za doupe reformace a nekatolictví. Nebýt liberálních papežů, jako byl právě Jan XXIII. a následovník v jeho díle, završitel Pavel VI., možná by dnes v YMCA hořeli náboženské

Nástupce Jana XXIII. - Pavel VI.

/Štěpán Černý/

Církev by neměla podléhat módě

Říká religionista Ivan O. Štampach v rozhovoru nejen o minulém i současném papeži a o evangelicko-katolický dialogu.

Jan Pavel II. řídil katolickou církev téměř 27 let. Byl mezinárodně uznávanou osobností, vynikal v mezináboženském dialogu, často cestoval, byl „mediální mapežem“. Existuje podle Vás oblast, v níž jej nelze hodnotit kladně nebo dokonce oblast, ve které vyložene selhal?

Od konce II. vatikánskému koncilu do začátku pontifikátu Jana Pavla II. se doktrinární rozepře v katolické církvi řešily diskusí. Od přelomu sedmdesátých a osmdesátých let přichází značné utužení. Přicházejí první hmatatelné zásahy proti teologům, jejichž myšlenkové experimenty se církevními úřady jeví jako nepřijatelné. Víra je opět zásluhou Kongregace pro nauku víry chápána jako odsouhlasení mohutného souboru pouček a takto zcela zmrtněna.

Puritánská sexuální morálka podporovaná Janem Pavlem II. zlámala mnoho charakterů, odehnala mnoho upřímných lidí z katolické církve a možná i od křesťanství vůbec.

Teologicky je zřejmé, a nalezneme to i v *Katechismu katolické církve*, čl. 833, že katolická církev žije v dílčích (místních) církvích a odvozené od nich, leč prakticky za Jana Pavla II. pokračoval tuhý absolutistický centralismus, který to zcela převrací.

Jak byste zhodnotil konkrétní působení Jana Pavla II. na poli ekumeny?

Od začátku služby Jana Pavla II. na Petrově stolci vážily vztahy s jinými křesťanskými církvemi. Deklarace *Dominus Iesus* sesunula všechny ostatní církve kromě pravoslavných do nejasné role „církevních společenství“. Kontakty na nejvyšší i lokální úrovni se čím dále tím více omezovaly na chladnou ekumenickou zdvořilost, případně pragmatické spojenectví proti někomu třetímu, např. státu nebo proti postmoderní alternativní spiritualitě.

Sám jsem zakusil linii papeže Jana Pavla II. na sobě, když jsem za aktivní spoluúčast na eucharistii (Večeři Páně) jiné církve (aniž bych do ní oficiálně přestoupil) byl exkomunikován. Společenství stolu Páně např. s reformačními křesťany je pro katolíka nadále deliktem, za který může být potrestán.

Je třeba se dobře podívat na texty týkající se Mistra Jana Husa. Představy, že byl rehabilitován, že rozsudek byl odvolán nebo, že se někdo za jednání církve v této kauze omluvil, je mylné. Jan Pavel II. pouze vyslovil „politování“ nad jednáním nějakých jednotlivců před staletími. Nelze se omlouvat za jiné lidi. Papež mluví za církev a Husova exkomunikace a jeho vydání k upálení bylo rozhodnutí církve jakožto instituce. Za ní, jejím jménem mělo padnout jasné slovo, jak si to přál už před desetiletími kardinál Josef Beran.

Vztah k ekumenické tematice se pohybuje kdesi v rozpětí mezi encyklikou Jana Pavla II.

Ut unum sint, která budila naději, že se bude pokračovat v ekumenické otevřenosti papežů Jana XXIII. a Pavla VI. a zmíněným prohlášením Kongregace pro věrouku (podepsaným současným papežem, tehdy ještě v roli prefekta Kongregace).

Čím má podle Vás dnešní katolická církev šanci přitáhnout mladé lidi? Respektive, co by se dalo zlepšit?

Řekl bych, že každá církev je a musí být pro všechny generace. Církev by neměla podléhat současné módě, podle které za pozornost stojí jen mladý, zdravý, výkonný, pružný a efektivní člověk. Církve dokonce přednostně jsou pro lidi na okraji, mimo jiné i pro chudé, nemocné, staré a opuštěné.

Myslím, že by církve neměly nikoho „přitahovat“. Měly by věrohodně zvěstovat Evangelium, měly by o něm svědčit nejen slovy, ale i svým jednáním a pak bude i jejich misijní a evangelizační úsilí zdárné.

Z četných katolických kostelů zní kytary a bubínky, kazatelé pokládají za potřebné mluvit nespisovně a prostořekým stylem. Interiéry kostelů se mění v nádražní haly. Ale to, co tam člověk nakonec slyší, je spíše spolkaření, politikaření a projev sentimentálních pobožných pocitů. Je zatím pořád stejná neúcta k člověku, pořád stejně nechutné vměšování do detailů partnerského života. Pořád mnohem víc záleží, s prominutím, na genitáliích než na srdci. To přitahuje jistý typ mladých lidí, ale znám takové, které to děsí a odpuzuje, i když jsou tu upřímní hledači.

V souvislosti s nově zvoleným papežem Benediktem XVI. (Josephem Ratzingerem) jste zmínil, že očekáváte od Vatikánu určitou „ekumenickou zdvořilost“. Jakým způsobem se tedy podle Vás nyní změní přístup hlavy církve k otázkám jako jsou společné přijímání katolíků a evangelíků, jejich smíšená manželství, apod.?

Spíše se obávám, že půjde o pouhou „ekumenickou zdvořilost“. Očekával bych podstatně víc. Obávám se, že v následujících letech se toho nedočkám. Za Benedikta XVI., pokud se nestane zázrak, si neumím představit např. (oficiálně uznávané) společenství stolu Páně mezi katolíky a církve reformační

tradice. Obávám se, že u smíšených sňatků se i nadále bude katolická strana zavazovat, že se vyvaruje „nebezpečí ztráty víry“ a že udělá vše proto, aby děti z tohoto manželství byly pokřtěny a vychovány v církvi katolické.

Pontifikát Jana Pavla II. byl rozporuplný, Joseph Ratzinger byl architektem těch nejkonzervativnějších aspektů služby minulého papeže. Mohlo by se mu jistě i na římském stolci přihodit něco podobného obrácení, které se roku 1975 stalo salvadorskému arcibiskupu Oscaru Romerovi, jehož katolíci Latinské Ameriky neoficiálně ctí jako svátce. Působení Ducha svatého nelze ani v tomto případě vyloučit.

Myslíte si, že by katolická církev nějaké zásadní změny v tomto ohledu vůbec připustila, i kdyby se novým papežem stal někdo jiný než konzervativní Ratzinger?

Katolíci jsou dnes názorově rozštěpeni. Jan Pavel II. se snažil přemostovat mezi názorovými proudy, jak uměl. Někteří se teď zlobí na očekávaná léta tuhé kázně, uzavřenosti a polemického vyhrcození své církve. Jiní by se zase byli zlobili, kdyby se stal papežem někdo jako kardinálové Martini, Rodriguez nebo Arinze. Myslím, že nový vůdce se má snažit členy církve pro svou linii získat a přesvědčit je. Myslím, že i katolíci jsou tvární a vnímají a naslouchali by argumentům.

Souhlasíte s názorem, že konkláve zvolilo staršího kandidáta mimo jiné také proto, že případná brzká další volba by znamenala další velkou publicitu okolo katolické církve? Názor je to zřejmě poněkud výstřední, ale objevuje se...

Mně se kalkulovalo s brzkou smrtí jiného člověka nelíbí, ať se ho dopouští novináři nebo, nedej Bože, kardinálové. Benedikt XVI. je pro mne při všech výhradách především bratr v Kristu a významný služebník jeho církve. Přeji mu další léta života ve zdraví.

Publicita může církvi škodit i prospívat. Kristova církev v žádné své větvi by se neměla zcela vydat do rukou nikým nevoleným, nikomu neodpovědným manažerům globální informační společnosti. Měla by být, jak si přál papež Pavel VI. „domem ze skla“, ale neměla

by využívat reklamní strategie. Tím by možná mohla získat spojení pro svou politiku, ale ne duše a srdce pro věc Božího království.

Jakým způsobem podle Vás o smrti Jana Pavla II. a volbě Benedikta XVI. informovala česká média? Jaký obrázek o katolické církvi a o instituci papeže podle Vás poskytla průměrnému obyvateli naší země?

Máme za sebou mohutnou vlnu morálního kýče. Vydavatelé a editoři zase jednou selhali ve své roli vyváženě, objektivně a kriticky informovat. Pochopili, co noviny prodá. V den po smrti papeže měl na titulní straně jeho největší fotografii bulvární deník, tentokrát výjimečně místo obvyklé nahotynky. Redaktoři a příspěvatelé pilně psali, co se po nich požadovalo. S několika málo z nich jsem v těchto dnech mluvil a vím, jak cynicky se vyjadřovali v soukromí a jak pietně psali v článkách.

Jeden celostátní deník mne požádal o komentář s ústně tlučeným práním redaktora „ne hagiografii, ale pietně“. Napsal jsem to tak, jak jsem to opravdu cítil, a prošlo to. Seriózních, obsažných a

Ivan O. Štampach *Religionista, vysokoškolský pedagog. Dříve působil jako katolický duchovní, byl ale katolickou církví exkomunikován za spolupráci s církví starokatolickou. Za komunismu byl několik let vězněn, poté při zaměstnání tajně vystudoval teologii. Později studoval teologii i v Poznani a Krakově. Mezi hlavní oblasti jeho zájmu patří například mezináboženský dialog či vztah religionistiky, filosofie a teologie. Oblíbenými osobnostmi I.O. Štampacha jsou mezi jinými též zakladatel dominikánského řádu, svatý Dominik, svatý Tomáš Akvinský či*

přehledných informací, jakož i věcných analýz bylo jako šafránu.

Setkávejte se s mnoha mladými lidmi, studenty. Jak hodnotí oni výsledek papežské volby?

U mých studentů, a jsou to studenti religionistiky, o tom sotva padla zmínka, i když jsem je v semináři *Současná religiozita* vyzval k otázkám na žhavé aktuální témata. Jeden mladý člověk z mého blízkého okolí ještě před týdnem či dvěma po létech váhání vážně uvažoval, že se nechá pokřtít. Po oznámení výsledku konkláve zase vystřízlivěl. Další mně blízký mladý člověk, odvážný, tvůrčí, mimořádně nadaný, katolický student evangelické teologie vyjádřil zděšení nad výsledkem volby. Říkal něco na ten způsob: „Jak teď můžu být dál katolíkem, jak teď můžu katolickou tradici hájit v diskusích?“

Troufnete si odhadnout další směrování katolické církve, tedy, co bude následovat po Ratzingerově pontifikátu?

Benedikt XVI. jistě stihne jmenovat nové kardinály podle svého gusta a ti budou spolu s většinou současných voličů vybírat jeho nástupce. Neuvažujeme-li jiné faktory, dá se očekávat pokračování v nynější linii.

Spíše bych čekal přirozenou decentralizaci této církve, abych tak řekl, „zdola“. Už se to několikrát stalo za Jana Pavla II. a může se to stát i v blízké budoucnosti. Biskupské konference jednotlivých zemí (např. anglická, nizozemská, německá) neakceptovaly pokyny z Říma, které se jim zdály být v rozporu s pastorační moudrostí. Odvolali se na svou nezastupitelnou lokální odpovědnost a znalost místních poměrů. Žádné sankce nenásledovaly. Je tedy možné, že si církev najde cestu do budoucna navzdory nepodstatným výměnám v obsazení římského stolce.

Za rozhovor děkuji Vojtěch Berger

Zemřel člověk a mě to hodně donutilo k přemýšlení.

Tím člověkem byl papež Jan Pavel II. a já se přiznám, že jsem k němu měl rozporuplný vztah. S mnoha důrazy, které prosazoval, jsem nesouhlasil, byly na mě příliš konzervativní. Některé mě velice zlobily - především důrazy ekumeny. Například 2 roky stará encyklika týkající se přijímání večeře Páně, kdy bylo ostře připomenuto, že nejen evangelici nesmějí k vysluhování, ale i katolíkům se zakazuje přistupovat v evangelických kostelech. Dobře si pamatuji, jak mě to tehdy rozzlobilo a přiznám se, že zlobí dodnes. Ohlížel jsem se tedy a poslouchal, pro kolik lidí tento muž mnoho znamenal. Ohlížel jsem se a pokládal si otázky.

Nebyl tento muž někým úplně jiným, než jsem znal? Nebo je ta glorifikace věcí mediální propagandy? Nebo - nebo je to celé úplně jinak a já se nechal zaslepit emocemi v otázkách, které mě trápily a trápí a ve kterých jsem měl zcela opačný názor než zesnulý papež? A tak se mi z

té veliké pompy, která mi není příliš příjemná, vynořuje člověk, kterého mnoho lidí obdivovalo. Nebo lépe - který pro ně mnoho znamenal. A tak se snažím dobře naslouchat evangelickému faráři, který mi vyprávěl, že má od Jana Pavla II. knihu modliteb, u kterých si uvědomil, jak mu byla papežova osobní zbožnost blízká. Nebo pohledu lidí zcela mimo církev, kteří vnímali, jak Jan Pavel II. svými cestami upozorňoval na 3. svět. Nebo postoj vůči komunismu. Bylo by toho určitě víc, jmenuji pouze namátkou.

Toto není fundované ohlédnutí za zesnulým papežem Janem Pavlem II. Je to spíš osobní vyznání člověka, který si najednou uvědomil, jak se nechal strhnout do negace vůči člověku, který v mnohém předstíval bezesporu konzervativní proud v katolické církvi, ale přinášel také mnohé povzbuzení a naději lidem, kteří na ně čekali. A tak se ohlížím a prosím Pána Boha o pokoru a schopnost trpělivě naslouchat. Moc obojí potřebuji já a budeme potřebovat my všichni na cestě do míst, kam už Jan Pavel II. nedokázal a snad ani nemohl dojít.

/ Jiří Ort, evangelický kazatel /

pozvánka

Crossroad Connections

Konference EU v dánském Logumklosteru
na téma:

MINORITY V EU

využijte jedinečné šance se zúčastnit evropské konference pro všechny mladé i (starší) v krásném prostředí jižního Jutského poloostrova!!!

Termín: 6. – 14. 8. 2005 Cena: minimální - pouze na dopravu, 800,- DKK = 3456,- Kč

(v ceně zahrnuta doprava, ubytování, celodenní strava, cest. po Dánsku, vstupné na akce)

Minule jsme zažili: Návštěva dánské státní televize, beseda s dánským nejmladším členem parlamentu (26 let), filmový workshop, každý den jiná přednáška na své téma, návštěva muzea H. S. Andersona + Skanzenu, koupání se v moři na ostrově Romo, grilování steaků, spoustu dalšího...

Kontakt a přihlášky: Uzávěrka 20. července 2005! Český koordinátor: 608 808 094

Pořadatel konference - Dánská škola: +4574744551, www.young-eu.com, mail:

info@lkhojskole.dk

Spravedlivý obchod

Při každodenním nákupu, jen málokoho z nás napadne podívat se, odkud zboží vlastně pochází. Obvykle spíše vybíráme to nejlevnější. A přesto zde existují výrobky a potraviny, jejichž koupí můžeme někomu pomoci.

Z hodin dějepisu se některým z nás vybaví bájný prototyp výměnného obchodu, kdy se každý pokoušel směnít to co měl a handrkování trvalo tak dlouho, ne obě strany byly s „transakcí“ spokojeny. Když teď nepočítám domorodce na Trobriandových ostrovech, nebo moji babičku ve Vršovicích, výměnné obchody se dnes moc nepraktikují a ve vřelém vztahu prodejce – zákazník se úplně pozapomnělo na výrobce. Následující řádky nám přiblíží snahy lidí, kteří spravedlivým obchodem bojují za spravedlivý svět.

Třetí svět

Jednou z nejznámějších asociací sdružující „spravedlivé obchodníky“ je Fairtrade Labelling Organizations International (FLO). Jejím hlavním úsilím je zlepšit úroveň v zemích třetího světa. Nadnárodní společnosti požadují co největší zisky s co nejmenšími náklady, které tu právě díky volné legislativě nachází. To by v dnešním světě

Trhání čaje, Srí Lanka

tržního hospodářství nebylo tak podivné, kdyby k tomu nedocházelo za cenu zničeného životního prostředí a využívání místního obyvatelstva a jejich dětí.

Je smutné, že levné potraviny, které nám supermarketky nabízejí a za které tolik děkujeme, jsou vykoupěny tak vysokou cenou. Jak ale docílit toho, aby výrobky vyrobené za spravedlivých podmínek obstály na trhu mezi ostatními levnějšími produkty? FLO se snaží o to, aby zboží prošlo celým výrobním procesem v zemi původce. Zisk na začátku zpracování produktu je totiž úplně nejmenší a tak výrobce mnohdy obdrží jen malý zlomek z celkového zisku jednoho produktu. Zároveň se tak v zemi zajistí větší zaměstnanost. Další snahou je vynechání prostředníka, který si obvyčejně za sjednání obchodu mezi výrobcem a prodejcem účtuje vysoké ceny. Zprostředkovatele zde vlastně zastává samotná organizace Fair Trade. Největší práci v ní odvádí dobrovolníci a i tak se snižují náklady. S logem Fair Trade se setkáme nejvíce u zboží jako káva, čokoláda, banány a čaj. I přes všechny snahy lidí, kteří se na spravedlivém obchodu podílí je však zboží stále v porovnání s ostatními dostupnými produkty drahé. Tabulka čokolády se pohybuje kolem pa-

Balení manga, Ekvádor

desáti korun, čaj a káva kolem sta korun. Cena 200 g instantní BIO kávy z Tanzanie činí 248 Kč.

V době, kdy se ukazuje, že půjčky poskytnuté institucemi jako Světová obchodní banka, či banka pro obnovu a rozvoj, nebyly efektivně využity a vedou spíše k větší zadluženosti států, mohou být organizace typu Fairtrade novým řešením problému méně rozvinutých zemí.

Výrobky s logem Fair Trade najdeme např. v obchůdkách Jednoho Světa a v prodejnách Albio v Praze, v Ekopradně Veronice v Brně a nyní i v novém obchůdku Nazemi. Jako první supermarket se výrobky s logem Fair Trade rozhodl prodávat Carrefour. Podle informačního letáčku bychom měli ve speciálním stojánku u bio výrobků (nehleďte v regálech mezi běžným zbožím)

Otevírání kakaového bobu, Dominikánská republika

najít Bio čokoládu Macao, bio kakao Chocóle, Bio káva nuevo Futuro, Tanzanijskou instantní bio kávu a Bio čaj Darjeeling.

www.fairtrade.cz

Ekofarmy

Trochu jinou formou spravedlivého obchodu se zabývají ekofarmy. Tentokrát jde o narušený vztah konzumenta a přírody. Aby příroda nebyla přetěžována a zákazník na oplátku dostal kvalitní zboží, budují se dnes již u nás v České republice ekofarmy a s nimi spojené bioprodávky a biorestaurace. Nákupem biopotravin z ekofarmy je přispíváno k chovu zvířat bez týrání, zlepšení sociální stability venkova a k podpoře ekofarmářů, kteří pečují o životní prostředí. Navíc dostáváte záruku, že biopotraviny jsou nezávadné a zdraví prospěšné. Zdá se to jako dobrá kompenzace za cenu přesahující běžné potraviny a proto jsou biopotraviny tolik oblíbené i u lidí, kteří se o přírodu jinak nezajímají. Biorestaurace se dnes, ve snaze uživit se, obrací svou reklamou spíše na vyšší vrstvy než na „zeleně smýšlející občany“. Příkladem je např. restaurace Albio. Za topinku s pomazánkou zde zaplatíte 98 Kč, pokud si však v jídelním lístku přečtete „orechová pomazánka se sezónním salátkem a topinkami z celozrnného ořechového chleba“, již vás to tolik nepřekvapí.

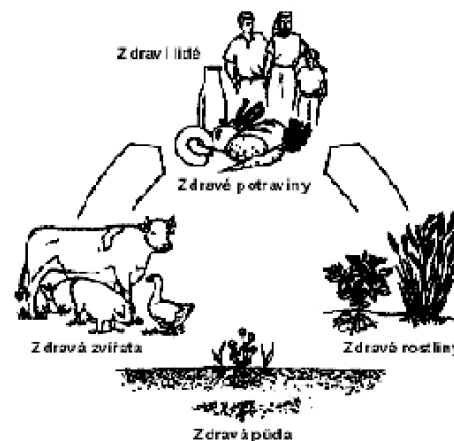
V souvislosti s ekofarmami vyvstává další otázka, týkající se nákupu tuzemských či dovozených potravin. Hnutí jako např. Duha

Shrábávání kávových zrněk, Kostarika

se obrací na zákazníky, aby nakupovali potraviny od českých zemědělců. Jeho nákupem se mimo jiné zmenší riziko způsobené dálkovou dopravou a dojde k posílení místní ekonomiky a rozvoje regionu.

www.pro-bio.cz

Dobročinné organizace

Spravedlivý obchod však může mít i zcela jinou podobu. Je jím prodej výrobků od lidí mentálně či tělesně postižených, nebo jinak v běžném životě znevýhodněných např. dětí v dětském domově. Myšlenkou i zde zůstává oboustranně výhodný obchod. Nákupem např. pěkného dárku pro kamaráda máte možnost udělat dvojnásobnou radost, protože někomu na opačném konci obchodního řetězce jste právě pomohli. Na stejném principu funguje i prodej časopisu Nový Prostor. Sami redaktoři nabádají, abychom si nenakupovali u bezdomovců, kteří se svým vzezřením snaží vzbudit lítost, ale naopak nakupovali u prodejců, kteří si dávají záležet na svém vystupování. Snahou je naučit je získat si peníze pilí a ne vzbuzováním lítosti.

Bioprodávka Zdravá výživa - ovoce zelenina, v pražské ulici Na Slupi

Rukodělné výrobky lze například zakoupit v obchůdku Jeden Svět v Praze.

www.jedensvet.org

Druhá strana jablka

Jak docílit toho, aby zboží nabízené těmito organizacemi obstálo na trhu vedle mnohem levnějších produktů? Pomocí bývá certifikace a s ní spojená reklama zdravého a rozumného životního stylu. Tento styl se začíná stávat módou a díky tomu musí i jiné podniky na tento trend zareagovat. Bohužel začíná docházet k tzv. greenwashingu. Jde o reklamu odkazující se na zdravý životní styl, ačkoliv s ním vůbec nesouvisí. Jestliže se výrobek honosí svou „přírodností“, zkuste se podívat do esencí, kolik z nich v přírodě najdete. Často o přirozenosti potraviny svědčí její nepěkný vzhled, který jde však ruku v ruce s pravdivou chutí. Ti, kdo podlehl v jarních měsících rudě červeným jahodám, byli asi překvapeni, kam se poděla jakákoliv příchuť.

O tom, že na západě je nenásilný obchod stálíci (nízké ceny...ale nikoliv za každou cenu!) svědčí i katalogy firmy Ikea. Ta se mimo jiné odvolává např. na ekologický design. Ten spočívá v tom, že např. nově navržená konvička má tvar, který umožňuje poskládat jednu do druhé. Tak se do automobilu vejde víc najednou, je potřeba méně vozidel a tím se snižuje vytváření emisí, které ohrožují životní prostředí. O tom, že se zároveň firmě hlavně snižují náklady spojené s dopravou, se nikde nemluví. Firma honosící se svou ekologičností je však dobrou známkou toho, že zákazníci o takového zboží mají zájem. Připusťme, že často nevýhodou takovýchto produktů je jejich nedostupnost a tak díky za každého nového prodejce.

Problémem také bývá získávání certifikátů od společností, které je prodávají, aniž by nějaké dodržování spravedlivého obchodu kontrolovali. Řešením je důvěřování jen osvědčeným certifikačním společnostem, které si nemohou dovolit kontroly zanedbávat.

I certifikace však může mít své stinné

stránky, kdy ipění na dodržování podmínek ne vždy zaměstnancům prospěje. Příkladem je např. výrobní podnik, kde zaměstnanci byli často nuceni přesahovat úměrnou pracovní dobu. Poté, co zákaznická firma začala po výrobním podniku vyžadovat certifikát typu Faire Trade, byla zavedena osmihodinová pracovní doba, ale k zlepšení podmínek zaměstnanců přesto nedošlo, možná naopak. Zaměstnanci museli vyrobit stejné množství výrobků jako dříve, ale nyní za mnohem méně hodin.

Je samozřejmostí, že naprosto spravedlivý obchod nikdy nenastane, ale proč se nepokusit, alespoň o spravedlivější?

Co tedy

Jde o to, aby obchod byl opravdu prospěšný pro obě dvě strany. Je důležité, aby se lidé, jimž koupí jejich výrobku pomáháte, naučili o sebe postarat, aby jen pasivně nečekali na pomoc zvenčí, protože ta nemusí přijít vždy.

Všechny tyto organizace mají jedno spo-

lečné, snaží se pomoci, kde je potřeba, aniž by žádaly mnoho. Nechtějí, aby jste jim posílali peníze, jen chtějí, aby jste se zamysleli nad tím, co kupujete. I tak banálním rozhodnutím, jaký čaj si koupíte, můžete přispět k něčemu dobrému. Ano jsou dražší, ale jsou to skutečně vyhozené peníze?

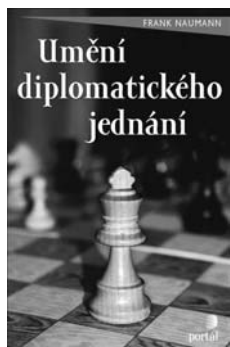
Věřím, že je mezi námi spousta lidí (studenti, důchodci), kteří by si takovéto výrobky rádi kupovali, ale nemají na to peníze. Můžete však myšlenku spravedlivého obchodu předávat dál a žádat výrobky Fair Trade např. ve vaší samoobsluze či čajovně.

Možná si říkáte, že se nemůže nic změnit, vždyť ve světě komerce se pohybuje až moc lidí, které nějaký spravedlivý obchod nezajímá. To, co ale zajímá všechny a z čeho jsou živi, je poptávka na trhu a právě tu vytváříme my zákazníci.

tip redakce: www.ekospotrebitel.cz

/Verča Kočová/

inzerce

F. Naumann

Umění diplomatického jednání

Dvacet pravidel diplomatického jednání, která mohou pomoci všem, kdo usilují o zlepšení svých komunikačních dovedností.

brož., 200 s., 239 Kč

J. Neuman, M. Wagenknecht

Hry do kapsy VIII

Osmý díl obsahuje kromě jiných her i složku her s Wamda-kartami, které rozvíjejí logiku.

brož., 96 s., 125 Kč

J. Neuman, P. Tomeš

Hry do kapsy IX

Tento díl představuje i rozmanité výtvarné techniky.

brož., 96 s., 125 Kč

L. Healy

Psychotesty u přijímacích pohovorů

Chcete se dostat na školu? Sehnat dobré zaměstnání? Publikace ukazuje, s jakými typy úloh se můžeme u pohovorů setkat a jak je řešit.

brož., 200 s., 215 Kč

Knihkupectví Portál
Jindřišská 30, Praha 1
Klapkova 2, Praha 8
Dominikánské n. 8., Brno

www.portal.cz

Portál, s.r.o.
Klapkova 2, 182 00 Praha 8
tel. 283 028 203
e-mail: obchod@portal.cz

Petra Pastirčáková hovoří...

Informace o dění v Ostravě poskytnete naše oblíbená redaktorka

Z víkendovky Revelationu v Malenovicích I.

v Ostravě na Černé louce už od rána připravovala jedna talentovaná brit-popová kapela FiHa alias Filip (elektrická kytara), Hans (basová kytara), Kamil (klávesy) a Kevin (bicí). Všichni jsou členové Revelationu a Filip, Hans a Kamil také TenSingu Ostrava-Poruba. Navzdory kapacitě si FiHa přišlo poslechnout bezmála dvě stě nadšenců, kteří vytrvale bez ohledu na věk po celé tři hodiny skákali, tančili, křičeli... zkrátka si užívali! FiHa tak svými vlastními a některými převzatými písničkami nadchla publikum natolik, že všichni odcházeli nadšení a s nadějí, že FiHa se jen tak neztratí.

A tak zatímco FiHa i Revelation má své velké koncerty za sebou, TenSing Ostrava-Poruba si ještě necelý týden počká. Ve čtvrtek, týden před přípravovanými protidrogovými koncerty pro 5 ostravských základních a jednu střední školu,

Duben je téměř za námi, máj lásky čas před námi, sluníčko svítí, kytičky kvetou... A Ostrava žije! Zatímco TenSing Ostrava-Poruba si tím sluníčkem nechal trochu zamotat hlavu a začal tvrdě pracovat až těsně před protidrogovými koncerty, Revelation to pěkně skloubil dohromady a odjel pracovat za sluníčkem, konkrétně na víkendovku do Malenovic. A vyplatilo se to, protože koncert, který předvedli ve středu 20. dubna v klubu FABRIC, byl naprosto bez chyby. Revelation se předvedl v celé své kráse a velikosti, publikum si koncert užívalo ne na sto, ale na dvě stě procent, energické „vypalovačky“ jako Joyful Joyful nebo Barbara Ann roztančili sál, zatímco pomalejší emotivnější gospely některé dohnaly dokonce k slzám. Atmosféra byla zkrátka skvělá! Možná jen to ranní vstávání bylo trochu horší.

Koncert Revelationu však nebyl ten týden jediný. O dva dny později, v pátek 22. dubna se v kavárně-restauraci-klubu v areálu MINIUNI

Z víkendovky Revelationu v Malenovicích II.

jsme na zkoušce tvrdě pracovali, ale abychom doplivali poslední nedostatky, sešli jsme se v sobotu (sotva pár hodin po koncertě FiHy, což byla opravdová sebevražda, docvičili poslední písničky a zahráli si nějaké hry. Teď všichni doufáme a věříme, že se koncerty nejen povedou, ale že na post-koncertní zkoušku „nového stylu“ dorazí pár nových tváří, budoucích TenSingových nadšenců, které koncert zaujal natolik, že si na příštím snad zazpívají s námi.

O týden později se bude konat schůzka pro rodiče, kde se dozví vše, co jim jejich ratolesti neoznámily, hlavně o připravované cestě na Ukrajinu, kam už se všichni moc těšíme.

Tak nám držte palce, ať se koncert vydaří a TenSingová komunita přibere další členy! Mějte se krásně, užívejte si sluníčka a DON'T WORRY BE TenSing!

/Petra Pastirčáková/

Předvelikonoční víkendovka TS Frýdlant 19.-20.3.

**Další přírůstek do redakce Proteinu -
 Pavla Ryboničová, jinak též kytaristka z
 Frýdlantu. A o čem to bude? Světoznámý
 Tensing Frýdlant nad Ostravicí a
 reportáž o jeho víkendovce ve Vsetíně!
 Čtěte pozorně, ať vám nic neunikne!**

Momentky ze Vsetína II.

Momentky ze Vsetína I.

kerou jsme prožívali úúúplně všichni, ta bude ještě dlouho v nás. Pro některé byla tahle víkendovka jen zábavou a pro jiné byla ujasněním jejich priorit nebo vyřešením problémů. Jsem ráda, že se tahle víkendovka tak svěle vydařila a chtěla bych poděkovat Božovi, Jirkovi, Andyemu, Paulovi a Markétce za čas a přípravu, kterou tomu věnovali.

*/Pavla Ryboničová/
mnoho fotografií hledejte
i na <http://tensing-frydlant.unas.cz>*

Momentky ze Vsetína III.

Přišel den D a hodina H a Tensing Frýdlant nastupuje do vlaku směr Vsetín. Cestou vláčkem se příjemně naladujeme u menšího zamyšlení. Přijíždíme do Vsetína a jsme ihned rozdělení na tři družstva a šílená bojovka může začít. Lítáme po Vsetíně a sháníme indicie, které nás dovedou až k blízké chatě. Ovšem, jak se záhy ukáže, výstup na Himalájské kopce by byl oproti tomu, co zažíváme nyní, naprostou brnkačkou.

Den plynul a spousta z nás zažívala neuvěřitelná dobrodružství. Někteří poprvé vařili pro dvacet dva lidí, jiní se učili hrát na různé hudební nástroje a někteří zase vymýšleli tanec. A co tvořilo atmosféru? Písňe, zpěv, zábava, víra a hlavně zamyšlení, po kterých si nejedna holka musela opravovat rozmazaný make-up... Ta atmosféra,

EU ÚSTAVA ANO

Proč říci „ano“ takzvané Evropské ústavě?

Dokument, který se přesně nazývá Smlouva zakládající Ústavu pro Evropu, je v posledních měsících velmi častým tématem politických debat nejen u nás, ale i v celé Evropě. Důvod? V zemích Evropské unie právě probíhá ratifikace ústavní smlouvy, která byla slavnostně podepsána loni na podzim v Římě. Pro ratifikaci,

vlád členských zemí, kteří ji také podepsali. Že to není podoba ideální, na tom se shodnou zřejmě odpůrci i příznivci smlouvy, neboť k ideálu má jistě daleko i celá EU. Faktem ale je, že některé nejasnosti a otevřené problémy ústavní smlouva řeší a uzavírá:

tedy konečné schválení podepsané smlouvy jednotlivými státy, zvolili někde parlamentní formu, jinde lidové hlasování. V době, kdy vzniká tento text, není ještě znám výsledek referenda o evropské ústavní smlouvě ve Francii, které je naplánováno na konec května, a které je pro další existenci ústavní smlouvy klíčové. Ústavní smlouvu totiž musí schválit všechny členské země EU. Pokud by v některé zemi dokument schválen nebyl, musela by jednání o podobě smlouvy začít znovu. Celý proces by se tak protáhl. Francouzské referendum má zásadní význam proto, že Francie je kolébkou evropské integrace. Zde vznikly první poválečné projekty na spolupráci evropských zemí, zde tikal pomyslný metronom udávající tempo dalšího sblížení zemí starého kontinentu. A právě zde by se evropský integrační proces mohl zastavit, pokud by až doteď proevropsky smýšlející francouzská veřejnost řekla ústavní smlouvě v referendu „ne“.)

I kdyby se ale proces ratifikace Evropské ústavní smlouvy zadrhl, ať už ve Francii nebo kdekoli jinde, Evropská unie by spíše dříve než později byla stejně postavena před nutností přijetí podobného dokumentu. Dokumentu, který by řešil některé „nedodělky“ integračního procesu z dřívějších dob, a který by uzavíral některé problémy a otázky, na něž současná Evropská unie nedává jasnou odpověď. Evropská ústavní smlouva takovým dokumentem je. Leží na stole v podobě, v jaké ji vypracoval Evropský konvent, a v jaké ji později dojednali zástupci

Zjednodušuje smluvní základ Evropské unie. Stručně řečeno, Evropská ústavní smlouva nahrazuje všechny dosavadní smlouvy uzavřené v rámci evropských společenství od 50. let minulého století, ale zachovává jejich právní kontinuitu a závazky, které z nich vyplývají. Zjednodušení smluv a vůbec celého fungování EU bylo jedním z hlavních cílů projektu Evropské ústavní smlouvy.

Dává Evropské unii právní subjektivitu. Evropská unie podle ústavní smlouvy bude moci uzavírat svým jménem mezinárodní smlouvy, které nyní místo EU uzavírá Evropské společenství, evropská organizační struktura, jenž na rozdíl od EU právní subjektivitou disponuje.

Dává členským státům právo vystoupit z EU. Dosud tato možnost upravena není, a pokud by se některá členská země rozhodla z Unie vystoupit, zřejmě by to přineslo řadu problémů, někteří autoři hovoří dokonce o možné krizi evropské integrace. Ústavní smlouva právo na vystoupení garantuje a řeší též otázku dalších vztahů mezi EU a vystoupivším státem. Ty by měla upravovat zvláštní smlouva.

Posiluje roli národních parlamentů. Národní parlamenty se dosud zapojují do procesu přijímání evropské legislativy jen velmi málo. Ústavní smlouva jim zaručuje, že budou dostávat s předstihem legislativní návrhy, o kterých bude jed-

nat Evropská komise. Parlamenty mají nově též právo vrátit Komisi ty návrhy, které podle nich nedostatečně naplňují princip subsidiarity (EU má být činná jen ve vymezených oblastech, tam, kde je schopna danou věc vykonat lépe než jednotlivé státy. Zbytek spadá čistě do kompetence členských zemí).

Evropská komise by měla svůj návrh přehodnotit v případě, že se proti němu vysloví minimálně jedna třetina hlasů parlamentů všech členských zemí EU (každý parlament má dva hlasy, v případě dvoukomorových parlamentů má každá komora jeden hlas). Tento nesouhlas parlamentů sice pro Komisi není závazný, nicméně parlamenty mají nově také právo napadnout platnost již přijaté normy u Evropského soudního dvora.

Posiluje postavení Evropského parlamentu. Evropská unie bývá kritizována za „demokratický deficit“ ve svém fungování, který ústavní smlouva pomáhá zmírnit. Jde o to, že nejdůležitější rozhodnutí EU činí orgány, které nejsou voleny občany, ale zástupce do nich jmenují jednotlivé vlády, tedy Evropská komise a Rada Evropské unie. Jediným orgánem, jehož členové jsou přímo voleni občany EU, je Evropský parlament, který podle Ústavní smlouvy získává v procesu přijímání legislativy EU rovnoprávné postavení s Radou Evropské unie.

Dává obyvatelům členských států Evropské unie právo podat legislativní návrh Evropské komisi. Podle ústavní smlouvy má minimálně milion občanů EU právo podat Evropské komisi legislativní návrh, potřebný podle jejich názoru k provádění ústavní smlouvy. Podmínkou je, že občané, kteří návrh podávají, musí pocházet z významného počtu členských států. Definice tohoto pojmu je ještě otevřená, detaily lidové iniciativy stanoví později evropské nařízení (podle terminologie ústavní smlouvy evropský zákon). Možnost lidové

Návrh Evropské ústavní smlouvy připravil konvent, v jehož čele stál francouzský exprezident Valéry Giscard d'Estaing.

legislativní iniciativy je ale každopádně novinkou a průlomem.

Postihnout na několika řádcích všechny aspekty Evropské ústavní smlouvy není možné. Výše nastíněné body jsou těmi, o kterých se autor domnívá, že jsou průlomové v pozitivním smyslu, a tudíž by neměly být opomenuty. Novinek ale smlouva přináší mnohem více a jsou to nezřídka novinky kontroverzní, které byly přijaty až po dlouhých a složitých jednáních.

Ústavní smlouva, právě proto, že nahrazuje všechny předchozí smlouvy, je velmi rozsáhlým dokumentem, ve kterém se jen málokdo dokáže skutečně dobře orientovat. Při posuzování její aktuální podoby, té, o které možná budeme i my hlasovat v referendu, bychom ale neměli zapomenout na to, že ústavní smlouva je především pokusem posunout Evropskou unii o kus dál a nenechat ji přešlapovat na místě. V dnešní době, kdy se u dveří pomyslného evropského domu tvoří fronta, v níž netrpělivě přešlapují Bulhaři, Rumuni, Chorvati, Turci či Ukrajinci, je takový krok vpřed nezbytný. Odpůrci Evropské ústavní smlouvy argumentují tím, že jde o nedodělek, o neúplný a nedostatečně propracovaný dokument. Faktkem je, že nepředložili žádný jiný podobný dokument, který by mohl být Evropské ústavní smlouvě plnohodnotnou alternativou.

Ústavní smlouva je především prostředkem, jakým Evropská unie reaguje na výzvy, které ji v budoucnu čekají, především na rozšíření o několik (a ne málo) dalších států. Pak bude potřeba mít nástroje, jak se dohodnout na společném postupu tehdy, bude-li u jednacího stolu sedět mnohem více zástupců členských států než dnes.

/Vojtěch Berger/

Bližší informace o Evropské ústavní smlouvě naleznete na www.euroskop.cz, kde je k dispozici nejen plné znění Ústavní smlouvy, ale také stručný přehled toho, co smlouva přináší.

Co přináší diskuse o Evropské ústavě?

Diskuse o Smlouvě o Ústavě pro Evropu nabývá v České republice stále ostřejších podob. Prezident Klaus byl dokonce za své argumenty směřující proti Evropské ústavě ostře kritizován ze strany místopředsedy Evropského parlamentu Vidal-Quadrase. Při podrobnějším sledování obsahu rozběhlého sporu však narazíme na zajímavou skutečnost.

Prezident Klaus se totiž na rozdíl od skalních příznivců Evropské ústavy ve svých argumentech opírá o skutečnou analýzu obsahu tohoto dokumentu. A právě na této skutečnosti bychom mohli sledovat jádro celé debaty o Smlouvě o Ústavě pro Evropu.

Už více jak jeden rok je známa základní verze Evropské ústavy, které se na mezivládní konferenci v průběhu první poloviny roku 2004 dostalo jen minimálních změn. Od té doby probíhající debata, ale především osvětová kampaň ze strany představitelů EU je vedena v duchu přínosu Evropské ústavy k dalšímu rozvoji demokracie, tržního hospodářství, volného pohybu osob a zlepšení mnohých dalších oblastí společenského života, které má

Evropská ústava přinést. Všem ale začíná být pomalu jasné, že tento dokument nic takového nezajistí. Současné problémy evropského sociálního státu, krizi společné zemědělské politiky nebo neudržitelnost financování evropských fondů, zřízení funkce evropského prezidenta či evropského ministra zahraničí rozhodně nevyřeší. Smlouva totiž spíše reformuje Unii v její institucionální podobě, než aby reformovala její hospodářsko-sociální politiku.

„Současné problémy evropského sociálního státu, krizi společné zemědělské politiky nebo neudržitelnost financování evropských fondů, zřízení funkce evropského prezidenta či evropského ministra zahraničí rozhodně nevyřeší.“

Poslední vývoj v mnoha členských státech Unie však ukazuje, že občané EU si nepřejí dokumenty, které stavějí evropské vzdušné zámky, které s realitou vůbec nesouvisí, ale chtějí řešení svých každodenních problémů. Snad málokdo dnes dokáže kladně odpovědět na otázku, jestli vůbec Evropskou ústavu potřebujeme, aniž by

hovořil o rozvoji demokracie a svobody v Evropě. Takové výroky jsou však pouhým politickým klišé. Jsou to naopak slova některých zastánců Evropské ústavy, která dosvědčují, že těmto lidem jsou hodnoty demokracie a svobody naprosto cizí. Stačí, aby někdo byl dobrým katolíkem nebo nebyl příznivcem Evropské ústavy a už je oheň na stráž. Takový člověk je pak především socialistickými poslanci evropského parlamentu, kteří snad každý měsíc přijímají rezoluce o nutnosti podporu principu rovnosti a tolerance ve společnosti, odsouzen za bludné názory a vyřazen inkvizičnímu řízení před výbory EP a nepodpořen na funkci evropského komisaře nebo vyzván k rezignaci. Takový je bohužel výsledek tolerance v pojetí levicového liberalismu, který je dnes základní hnací ideologií pro mnoho evropských politiků.

„Občané EU si nepřejí dokumenty, které stavějí evropské vzdušné zámky, které s realitou vůbec nesouvisí, ale chtějí řešení svých každodenních problémů.“

Závěrem by si snad každý z nás měl položit otázku, zda-li je opravdu Evropská ústava přínosem. Jak si na ni odpoví je jeho věc. Svůj názor pak může vyjádřit v případném referendu. Měli bychom se ale vyvarovat takového pohledu na Evropskou ústavu, který ji vnímá jako symbol nové fáze integrace. Ona ve své podstatě ani nic jiného není. O jejím obsahu totiž vůbec nikdo nemluví. Když se o to někdo pokusí, je okamžitě zavrhnut a odsouzen, jako náš prezident. Symbolika, kterou má Evropská ústava přinášet je ale falešná. Svět s evropskou ústavou nebude o nic barevnější, než je dnes. Rizika spojená s její ratifikací jsou však významná. Evropská ústava významně posiluje pravomoci Unie v oblastech, které nejsou demokraticky kontrolovatelné a

zbavuje členské státy Unie primární svrchovanosti nad Uní. Unie tak bude ve stejném postavení jako její členské státy a dokonce díky nadřazenosti práva Unie bude v mnoha oblastech stát nad nimi. Kontrola Evropské unie prováděná občany prostřednictvím demokraticky zvolených vlád členských států tak bude znemožněna. Mýtus o tom, že dostatečnou kontrolu orgánů Unie zabezpečí Evropský parlament, je možno vyvrátit poukazem na silnou jazykovou bariéru mezi jednotlivými evropskými národy, která jednoduše vede k tomu, že lidé se nedokáží zmobilizovat do tak silné většiny, která by, zjednodušeně řečeno, mohla vyměnit vládu zvolením její opozice, jak to známe z každého demokratického státu.

„Evropská ústava významně posiluje pravomoci Unie v oblastech, které nejsou demokraticky kontrolovatelné a zbavuje členské státy Unie primární svrchovanosti nad Uní. Unie tak bude ve stejném postavení jako její členské státy a dokonce díky nadřazenosti práva Unie bude v mnoha oblastech stát nad nimi. Kontrola Evropské unie prováděná občany prostřednictvím demokraticky zvolených vlád členských států tak bude znemožněna“

Debata o Evropské ústavní smlouvě je důležitá. O dalším směřování Evropské unie je totiž potřebné diskutovat. Budme ale také realisty a nenechme se svést sliby o budování ráje na zemi. Dvacáté století nám totiž ukázalo, kam takový politický mesianismus může zajít. Pro mnohé evropské politiky díky jejich ideové prázdnotě Evropská ústava jistý politický mesianismus představuje. To už ale je pak opravdu závažný problém, nad kterým by měl přemýšlet každý z nás.

/Michal Šabatka - posluchač magisterského studia politologie na FSV UK, místopředseda občanského sdružení Mladí konzervativci/

Na Islande som sa ocitla spolu s režisérom a kameramanom Jánom Mančuškom pred niekoľkými mesiacmi pri nakrúcaní nového dielu seriálu „Cestománia“. Splnil môj dávny sen, navštíviť túto fascinujúcu krajinu. Ako na mňa zapôsobila ona i jej obyvatelia naozaj ?

Keby všetci ľudia na svete boli takí ochotní a ústretoví ako Islandania, máme tu raj na zemi.

Sopka pod ľadovcom

Vraj je takáto charakteristika pre obyvateľov "studených severských končín" nezvyčajná, moje skúsenosti mi však inú možnosť nedávajú. Snáď v sebe nosia to teplo, čo drieme pod povrchom množstva sopiek, ktoré sa na ostrove tu a tam prebúdzajú. Napríklad v roku 1998. Vtedy vybuchla sopka pod ľadovcom Vatnajökull - najväčším európskym ľadovcom - a rozto-

pila pritom také množstvo ľadu, že voda celkom zatopila cestu (na miestne pomery autostrádu), ktorá pod ňou prechádzala.

Jediná cesta

A to bola vážna rana, pretože dobré cesty sú na Islande rovnakou raritou ako les. Jediná poriadna obchádza dokola ostrova, meria približne 2500 km. Ani tá však nie je po celej dĺžke pokrytá asfaltom. Dokonca platí, že podvozok auta Vám na ostrove nepoistí ani tá najlepšia poisťovacia spoločnosť. Povrch väčšiny ciest je totiž pokrytý šotolinou - drobnými kamienkami, ktoré spod kolies s obľubou odskakujú. Vo vnútrozemí sú cesty zjazdne dokonca len pre terénne vozidlá. Vnútrozemie je vôbec nehostinné, väčšinou pokryté ľavovými kameňmi, napohľad čiernou púšťou.

Rybári, "zhnitý žralok" a alkohol

Naštastie je ale pri pobreží miesta dost - Islandanov je len 280 000, z toho v hlavnom meste Reykjavíku žije 170 000 obyvateľov. Pobrežie je pritom hlavným zdrojom príjmov obyvateľov - kto práve nebyva v hlavnom meste Reykjavíku, rybári. A nie je to len treska na mnoho spôsobov, ktorú môže človek ochutnať v miestnych reštauráciách. Špecialitou je tzv. "zhnitý žralok"

(hákarl) - pochutina, ktorá nesmie chýbať na žiadnej recepcii ani vianočnom stole. Islandanom chutí však aj ako "snack k telke". Túto špecialitu pripravujú známi "žraločí muži", ktorí "žijú a tvoria" na Islande len štyria. Nakoľko žralok nemá obličky, mäso obsahuje množstvo amoniaku, ktoré je najskôr potrebné nechať vyprchať. Šesť mesiacov sa naporciované a zavesené na drevených tyčiach vetrá na voľnom priestranstve. Hotovo. Žiadne údenie. Vraj lahôdka. No neviem. Som celkom rada, že som sa zúčastnila počas svojho pobytu len 1 recepcie - hoci to bola recepcia s islandským prezidentom / chuť nezlepšila ani prítomnosť samotného islandského prezidenta. A to mi ako "začiatočníkovi" dovolili sústo hned zapíť brennivinom - miestnym alkoholom. Mimochodom, ako všade na severe o alkohole platí, že je veľmi obľúbený, veľmi drahý, a jeho konzumácia je vládou značne obmedzovaná - nakúpiť ho môžete len v tzv. "Vínbúdach". Dokonca na pive si Islandania môžu pochutnávať len od roku 1986!

Chov oviec

Kto na Islande nerybárči, ten farmárči. Populárny je predovšetkým chov oviec. Keďže na ostrove nie je takmer žiaden ťažký priemysel, vzduch je taký svieži a rastlinky také chutné a voňavé, že sa jahniatka ich konzumáciou doslova samookorenia. Ovcia vlna je taká hustá a teplá, že si tu sverte na zákazku nechávajú pliesť mnohí uzimení zahraniční turisti. Daňou za tieto pôžitky je pokles zalesnenia Islandu z 25% z čias vikingských na súčasné 1%, na ktorom sa výrazne podpísalo práve vytínanie stromov kvôli pasienkom. Zvyšok padol za obeť pri stavbe vikingských lodí a samozrejme na kúrenie. Ovce si tu vôbec žijú ako v (ba)vinke - aj pri zmätkovitom prebiehaní cez cestu majú prednosť pred autami. A ak by náhodou prišlo k zrážke, na vine je vždy a len vodič.

Trolovia a elfovia

A opäť sme pri ceste - a na Islande je to vskutku dôležitá téma. Ako sa bude stavať a kadiaľ pôjde konzultujú Islandania dokonca s troľmi a elfami.

Že to sú postavy z rozprávok? Na Islande by Váš vlastná skúsenosť presvedčila (tak ako mňa). Podľa mienky 80% obyvateľov sú elfovia skutoční,

hoci pre väčšinu neviditeľní. A prečo sú takí dôležití pri stavbe ciest? Pretože cesta sa často musí raziť cez skaly, ktoré sú domovými týchto bytostí. A asi by sa každý poriadne nahneval, keby dominantou obývačky bola autostráda. Nevôľa trolov a elfov sa prejavuje tak, že "neskonzultovaná" cesta praská, pričasto ju zmýva dážď, až náklady na jej opravu začínú mnohonásobne prevyšovať náklady, ktoré by vznikli výstavbou obchádzky. Viera v tieto bytosti je taká silná, že nikto nepripúšťa, že by mohla byť v rozpore s kresťanským presvedčením 99% obyvateľstva (zvyšné 1% sa vyznáva Ásatrú - pôvodné pohanské náboženstvo, ktorému vládnu bohovia Thor a Odin).

„Nature first“

Neexistencia ťažkého priemyslu je pre mnohých zahraničných podnikateľov nepochopiteľná a všemožne sa snažia na ostrov preraziť, najmä v úmysle využiť superlacné zdroje miestnej energie - geotermálnej i vodnej. Pre Islandanov je však zachovanie prírodných krás prvoradé. Keď chceli zahraniční podnikavci postaviť na "Vysočine" vo vnútrozemí hydroelektrárne ako základ budúcej hliníkárne, hneď sme pred budovou parlamentu v Reykjavíku našli aktivistov s demonštrujúcimi bábkami z alobalu. Už len mierny náznak súhlasu s týmto činom vážne poznamenal status prezidenta. Ten by mal byť podľa želania ľudu predovšetkým ekologickým bojovníkom.

Termálna energia

Termálna energia je nielen zdrojom zábavy, ale aj úžitku. V skleníkoch si tu dopestujú nielen ruže, papriku, či paradajky, ale aj banány. Island sa dokonca v rámci Európy radí na prvé miesto v počte vypestovaných banánov na obyvateľa! Teplé pramene, jazierka, prírodné lagúny obšťastňujú každodenný život Islandanov. Kvalita každého mestečka sa hodnotí podľa kvality termál

neho kúpaliska - koľko má kúzačiek, bahenných jazierok, víriviek.

Najviac kúpalísk v Európe

Kúpaliská sú vždy rajom aj pre deti. Možno práve preto je ich na Islande toľko - podľa štatistik pripadá na rodinu 3,3 dieťaťa - čo je v rámci Európy najviac. Okrem kúpalísk tu majú k dispozícii aj skvelé detské ihriská. Ak sa vyberiete na Island s deťmi, už sa nebudú chcieť vrátiť. Byť tu slobodnou mamičkou tiež nie je žiaden problém. /Ako mi prezradila počas plavby z ostrova Flatey jedna mamička cestujúca so synom/ Podľa celospoločenského názoru dieťa je dar a toho, kto sa oň stará, treba všemožne podporovať.

Islandania milujú farby

Islandania vôbec nie sú chladní a krajina nevyzerá napriek množstvu šedočierného lávového kameňa smutne. Islandania totiž milujú farby: modrý dom s červenou strechou, žltý so zelenou, oranžový s tyrkysovou. Občas som si pripadala ako vo veselej kreslenej rozprávke. Keďže prírodné živly ako vietor a dážď sú na Islande stálymi hosťami, nátery je potrebné často obnovovať. Islandania sú ale vytrvalí.

Ochota aj patriotizmus

Akí sú ešte? Už v úvode som písala, že sú ochotní a ústretoví. Niekoľko príkladov - keď sme dostali na ceste defekt, v priebehu desiatich minút nám zastavili štyri autá, s posádkou pripravenou pomôcť. Keď sme sa nešťastne zrazili s chlapíkom rovno pred jeho domom, kým sme čakali na políciu, pozval nás k sebe na kávu. Pani, ktorá vyrábala podomácky ďalšiu miestnu lahôdku - skyr (niečo na spôsob termizovaného tvarohu), neváhala kvôli nám zháňať potrebné ingrediencie 400 km od svojho domova. /kriminalita

Islandania sú v podstate tiež nacionalisti. Napríklad si tak veľmi zakladajú na svojom jazyku, že aj pre moderné, medzinárodne používané slová si vytvárajú vlastné - napríklad telefón sa povie síminn. Všetci s napätím očakávali, ako dopadne slovo internet. Jeho moc bola veľmi silná, v islandštine sa udomácnilo. Jazyk je taký konzervovaný, že napríklad v múzeu manuskriptov v Reykjavíku je možné vidieť 12-ročných školákov, ako bez problémov čítajú obľúbené ságy z 12. storočia. Z jazyka je cítiť aj hlboké "prírodné korene" národa - napríklad pre chvost psa, ryby, koňa existuje vždy iný výraz, kým pre nás je to vždy len "chvost".

Island má len 100 väzňov!

Prečo sú Islandania v svojej krajine takí spokojní? "Je tu krásna príroda, množstvo rozmanitého vtáctva a rýb, a v porovnaní s Európou kopa miesta", povedal mi pilot lietadla premávajúceho medzi Vestmanskými ostrovmi a pevnin-

nou. Dodala by som, že nemenej významná je aj nízka kriminalita - zaparkované auto si pred obchodom pokojne môžete nechať s kľúčikmi v zapalovaní. Podľa šéfa Islandskej správy väzňov bolo v čase našej návštevy na ostrove presne 100 väzňov. V minulosti bolo možným trestom aj "domáce väzenie". Napríklad jeden penzión, v ktorom sme strávili dve noci, mal pred tridsiatimi rokmi najvyššie poschodie niekoľko rokov používané ako domáce väzenie pre ženu, ktorá zavraždila svojho manžela. V tom čase totiž neexistovalo väzenie pre ženy. O tejto skutočnosti sme sa dozvedeli náhodne - pri neskoršej návšteve jednej rodiny v Reykjavíku. Z rozhovoru vysvitlo, že išlo jednu z dcér majiteľov penziónu sa živia umením počas nášho pobytu okrem výtčiny darovala aj vlastnoručne namalovaný obraz. Zaujímavé je, že obe dcéry majiteľov penziónu sa živia umením - druhá vytvára kryty na lampy z farebného skla - a svorne tvrdili, že umením si tu môže človek slušne zarobiť na živobytie. Slovenskí umelci by zaplakali / hynuli smútkom / závišou.

Prírodná scenéria

Islandská prírodná scenéria je uchvacujúca - vodopády na tisíc spôsobov, ľadovcová lagúna, teplé jazierka, zasnežené vrcholy kráterov vyhasnutých sopiek, skamenelí trolovia zhmotnení v podivných lávových útvaroch, para syčiaci priamo zo zeme z obrovských komínov, bublajúce bahenné sopky, čadičové pláže, farebné rhyolitové hory, gejzíry (na Islande sa nachádza aj ten, čo dal meno všetkým ostatným na svete) - to všetko sa menilo pred našimi očami s ukrajovanými kilometrami okružnej trasy. A vždy nás prekvapilo niečo nové. Napríklad obrovská ryha, ktorá sa ťahne naprieč celým ostrovom - miesto trenia eurázijskej a americkej pevninskej dosky, praprčina vystúpenia ostrova z mora na zemský povrch a jeho bohatej seizmickej činnosti. Vyzerá to, akoby zem bola zbrázdená obrovským pluhom. Je taká zvrásnená, že si ju americkí astronauti vybrali ako miesto tréningu pristátia na Mesiaci. V dôsledku zďaďovania sa týchto dvoch kontinentálnych dosiek sa ostrov, na veľké potešenie jeho obyvateľov, každoročne predlžuje o 1,5 cm. A rada dodávam, že aj na moje. O piad' čo viac obdivovať.

Európa alebo Amerika?

AK sa preto Islandanov spýtate, či sa cítia Európanmi alebo Američanmi, staršia generácia Vám odpovie, že prvotní obyvatelia boli z Európy, a takisto sú jej bližšie európske „konzervatívne“ hodnoty. Mladšej generácii sa však omnoho viac páči americká voľnosť, disco a coca-cola.

/Eva Rosíková, YMCA Slovensko/
autorka je spolupracovníci pořadu Cestománie

YMCA vás může vyslat jako DOBROVOLNÍKA do ZAHRANIČÍ!

Evropská Dobrovolná Služba (EVS)

je příležitost pro všechny mladé lidi mezi 18 a 25 lety vycestovat na 6 – 12 měsíců do zahraničí a pomáhat zde v neziskové organizaci.

Evropská Dobrovolná Služba

nabízí dobrovolnické projekty v oblasti sociální, kulturní, ekologické, informačních technologií, sportovní,...

Evropská Dobrovolná Služba

poskytuje jedinečnou příležitost poznat cizí kulturu a životní styl, rozvinout své schopnosti a dovednosti, být pomoci pro místní komunitu, zlepšit své jazykové schopnosti, osamostatnit se,...

Evropská Dobrovolná Služba

je jedna z akcí programu neformálního vzdělávání „Mládež“, který vznikl pod Evropskou Komisí.

Evropská dobrovolná služba

poskytuje každému dobrovolníkovi grant takový, aby se na projektu nemusel sám finančně podílet (hradí se z něj strava, ubytování, doprava, kapesné, pojištění, jazykový kurz, potřebná školení...).

Kompletní informace naleznete na oficiálních stránkách programu www.ymca.cz spoustu zajímavostí naleznete na stránkách jednoho z bývalých dobrovolníků Egona Čierného z YMCA - www.evs.cz

Přehled možných projektů naleznete v databázi na stránkách www.sosforevs.org --> Aktuální nabídka volných projektů

Pro bližší info pište či volejte :
Helena Kosková - zahraniční sekretář YMCA v ČR
ymca@ymca.cz
tel.:224 872 044

Avízo – důležité info na www.ymca.cz

DVDxVHS – Můžete si zakoupit tato média s profesionálně natočenými filmy o setkání seniorů YMCA na Masarykově táboře YMCA na Sázavě v roce 2003, obsahuje něco o historii YMCA, tábora, odhalení pamětní desky, předání ceny Jana Masaryka pro YMCA,.... a druhý film Český Šternberk s hrabětem Zdeňkem Sternbergem o jeho rodu, hradu, ale i o jeho vztahu k YMCA.

CROSSROAD CONNECTIONS - V sekci Zahraniční programy najdete informace o dalších příležitostech k zahraničním pobytům, mimo jiné i nabídku cesty do Dánska, *více informací viz reklamní plocha na straně 13.*

ŠHVT – Máte posledních několik dní k přihlášení se na školení hlavních vedoucích táborů, které se koná 13-15.5. 2005 v Masarykově táboře YMCA na Sázavě. Přihlášku a všechny potřebné informace jsou ke stažení právě na našem webu.

/J. V. Hynek/

27

ALTERNATIVA

STOMP

Stomp. Jedna z nejzajímavějších formací, kterou tvoří hudebníci a tanečníci ze všech koutů světa, se opět vrací do Prahy!

A stále znovu dokazují, že hrát se dá opravdu na všechno. Na představení nebude chybět jejich kompozice se smetáky, popelnicemi či basketbalovými míči nebo ta, ve které hraje skupinka lidí u stolu karty. Nenechte si je ujít a zúčastněte se jednoho ze šesti uměleckých večerů v pražském Kongresovém centru.

UDG

UDG (=Uneless demi-Gods, v překladu Nepotřební polobozi) se dali dohromady v roce 1998 v Ústí nad Labem.

V roce 2001 vydali první demo „Štěkat do boudy“ a poté měli možnost hrát na Rock for People. V roce 2003 vydali druhou demonahrávku „Obsazeno místenkou“ a na podzim odehráli dokonce 5 koncertů v Paříži. Hráli jako předskokani kapel jako Mňága a Žďorp, Vypsaná fixa či -123min. V květnu 2004 se stali po kapele 100°C vítězi druhého ročníku soutěže Coca Cola Popstar a získali smlouvu na nahrání alba u Sony Music, které dokončili loni v srpnu pod názvem „Ztraceni v inspiracích“.

/dvojstranu připravila Majda Rounová/

28

KDO HRAJE	KDY	KDE	TYP AKCE
Ahmed má hlad	12/5/05	Praha (Futurum)	koncert s kapelou Neočekávaný dýchánek
Fidel Castro	27/5/05	Kladno (C19)	koncert
Giah Mesiah	18/5/05	Praha (Akropolis)	koncert
Green Day (USA)	5/6/05	Praha (Sazka Arena)	American Idiot tour
Kuličky štěstí	14/5/05	Vsetín (M-Klub)	koncert
	26/5/05	Brno (Alterna)	koncert
	27/5/05	Praha (Guru)	koncert
MEZI PLOTY	14/5/05	Pizeň	Ready Kirken, DMIB, Lenka Dusilová...
	21/5/05	Brno	Horkýže slíže, Ready Kirken, Vega...
	28/5/05	Praha	UDC*, Buty, -123min, Iva Frühlingová, Lety mimo, Cocotte minute, Lord Bishop...
	29/5/05	Praha	100°C, Wohnout, Aneta Langerová, Divokej Bill, Vypsaná fixa, Fru Fru, Psi vojáci...
Monkey Business	12/5/05	Brno (Semilasso)	koncert
	16/5/05	Praha (Lucerna)	koncert
POLIČSKÉ ROCK-OUPÁNÍ	27.-28.5.2005	Polička (koupaliště)	Krucipůsk, Aneta Langerová, Záviš, ZNC, Indy a Witch...
Pražský výběr	27/5/05	ČB (DK Slavia)	25 let tour
PŘESAHY 005	6/5/05	Brno (FSS MU)	Fast Food, Imodium, Green Smatroll, Karel Plíhal...
Ska'n'daal	21/5/05	Dvůr Králové (Baracuda)	koncert
Stomp*	17.-22.5.2005	Praha (Kongresové centrum)	Hudebně- taneční show
Švihadlo	14/5/05	Zlín (Golem)	koncert
Tři sestry	24/5/05	Ostrava (Parkoviště vedle ČEZ Areny)	open air fest
			koncert s kapelou Secret 9 beat
Vertigo	19/5/05	Praha (Vagon)	
Wohnout	13/5/05	ČB (Marty's Club)	support: Nikde nikdo
	21/5/05	Praha	Noc s Anďelem
	27/5/05	Krnov (Kofola music club)	support: Poslední výstřel
ZNC	11/5/05	Praha (Futurum)	koncert

VELKÝ KONCERT TENSINGU MĚLNÍK

SOBOTA 21.5. 18:00

HUSŮV DŮM, MĚLNÍK

TIP PROTEINU !!!

29

Umění diplomatického jednání

F. Naumann

Nebezpečná oblast trapných omylů

Pokud se vám stane nějaký trapas nevyhnutelný, jde většinou o jednu z trojice následujících situací:

Nechtěně ublížení

Řeknete něco, co se vám zdá naprosto nevinné. Kdybyste věděli, že se to vašeho spolencek osobně dotkne, rozhodně byste si to nechali pro sebe. Příklady: Pochválíte ženě krásné husté vlasy – a ona má velmi věrnou paruku. Nebo bezelstně prohlásíte: „Kdyby se něco takového stalo mně, já bych se snad zabil...“ – a ta, již to říkáte, se o to před měsícem neúspěšně pokusila. Řeknete: „Proboha, jenom žádné děti!“ – a nevíte, že bezdětný manželský pár, s nímž právě klábosíte, již léta podstupuje jednu nákladnou terapii za druhou.

Záměna

Nepoznáte starého známého nebo ho považujete za někoho jiného. Velmi často dochází k záměně v tom smyslu, který muž patří ke které ženě. Vy třeba zdlouha a zešíroka vyprávíte dámě, kterou jste zahlédli v blízkosti svého bývalého kolegy, co všechno na jejím partnerovi oceňujete. Ona se velmi diví, až po chvíli zjistíte, že má zjevně vztah s někým docela jiným. Další časté záměny: spolupracovníka považujete za šéfa (nebo obráceně), přijdete ve špatném termínu, přiřadíte něčí jméno k nesprávnému obličeji.

Nedopatření

Rozlijete kávu, uklouznete na napašované podlaze, ztratíte část oble-

čení; vydáváte nevhodné zvuky, případně se během vážného rozhovoru chichotáte; škrábete se, zíváte, tajně se štouráte v nose nebo mezi zuby a někdo vás při tom upozoruje. Máte na sobě příliš ležérní, nebo naopak příliš formální oblečení, protože jste si akci představovali poněkud jinak. Jestliže právě mluvíte nebo jednáte a včas si všimnete, že se schyluje k trapasu – okamžitě přestaňte! Odolejte zákonu setrvačnosti. Onu osudovou větu nedokončete. Pokud vás rychle nenapadne žádná jiná varianta, již byste mohli větu neškodně zakončit, pokuste se odvést pozornost.

„Propána, teď mě napadlo, že jsem Michalovi slíbila, že mu dám ještě dnes vědět, jak to vypadá s pátečním termínem. Omluvte mě na moment.“ Potom vytáhněte mobil a jděte s ním ven.

„Nemáte prosím někdo papírový kapesník? Můj nos...“

I kdyby už k nepříjemnosti došlo a rozhodlo se trapné ticho, je úhybný manévr často lepší než křečovitě hledání výmluvy:

„Potřebuji se něčeho napít, mám vám také něco přinést?“

„Byl už někdo z vás na balkoně? Trocha čerstvého vzduchu mi udělá dobře.“

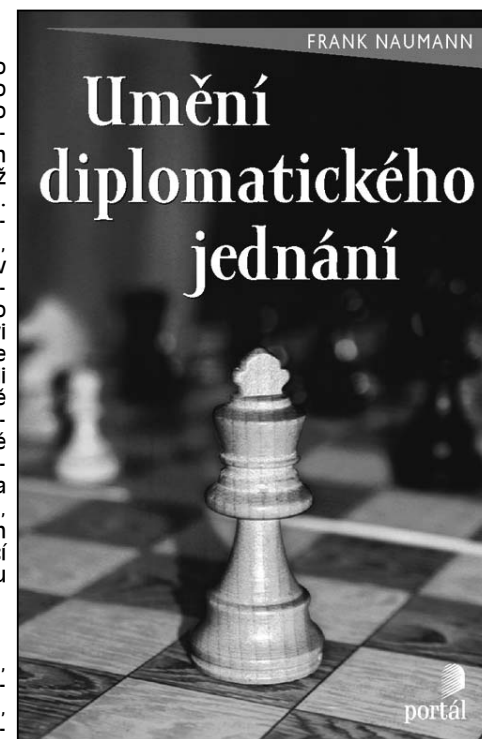
Toto jsou takzvané žolíkové věty. Hodí všude tam, kde zrovna nemáte po ruce větu, která by se hodila k danému tématu. Stane-li se vám typický trapas, je lepší se ihned a bez jakýchkoli výtáček omluvit. Nedumejte dlouho nad nějakou inteligentní výmluvou. Než byste na ni přišli, trapas by dlouhým mlčením narostl do oblundných rozměrů:

„Omlouvám se, nechápu, jak jsem něco takového mohl říci. Vypadá to, že další šampaňské si už nedám.“

Nepříjemnost nezdůvodňujte a příliš dlouho se jí nezabývejte. Je-li to možné, nabídněte okamžitou nápravu nebo náhradu.

Ukázka z knihy F. Naumanna Umění diplomatického jednání (Portál 2005)

/Připravila Jana Tesařová/

portál

30

Stavba nového křídla

Paláce YMCA

aneb Protein bude mít redakci!

Po obrovském úspěchu minulého čísla Proteinu (04/2005) je redakce zaplavena tisícovkami dopisů s objednávkami na předplatné. Aby Protein mohl dostát těmto závazkům, muselo dojít k operativnímu rozhodnutí a okamžitě se začalo s přístavbou nového křídla Paláce YMCA (viz foto), kde bude sídlit naše redakce. Stavba to bude náročná – jak finančně tak časově, neboť již prázdninové číslo musí vyjít v nákladu kolem 200.000 výtisků.

Přijímáme proto i nové redaktory a další spolupracovníky, kteří by byli ochotni pracovat v mladém dynamickém kolektivu perspektivního, progresivního, coolového, ... časopisu Protein. Vaše CV pošlete na: lamparna@ymca.cz (pokud se vám vrátí jako nedoručitelný, pak na protein@ymca.cz).

(jvh)

Víkend vedoucích v YMCA

Ostrava Poruba

8. až 10. dubna uspořádala YMCA Ostrava Poruba ve spolupráci s americkou nadací Young Life vzdělávací školení pro vedoucí svých aktivit, které vedl americký pár, populární Al & Stacey. V prostorách vpravdě pohodlného hotelu v Malenovicích se vedoucí nejen z Ostravy, ale i z Krnova, Prahy a Mělnika naučili lépe pracovat se svojí skupinou. A co vy? Spolupracuje Vaše YMCA s nějakým zahraničním partnerem? A není škoda, že tomu tak dosud není? Co takhle přes zahraničního sekretáře zkusit někoho najít? Od toho je tu pro Vás!

(šče)

Noc v Paláci YMCA

Redakce Proteinu hodlala správně načichnout tou správnou ymkařskou atmosférou a proto potají přespala na půdě pražského Paláce YMCA. V důsledku toho se seznámila se strašidlem Bumbácem, který straší ve výtahové šachtě tamního Pater Nosteru. Osoba je to sympatická a již se těší na další návštěvy z řad ymkafů.

(šče)

ANKETA PROTEIN.YMCA.CZ

Co Vám přinesl první rok, který Česká republika prožila jako člen Evropské unie? Jak toto období hodnotíte?

Jednoznačně pozitivně

██████████ (47 hl.)

Spiše pozitivně

██████████ (22 hl.)

Nic se nezměnilo

██████████ (7 hl.)

Spiše negativně

██████████ (7 hl.)

Jednoznačně negativně

██████████ (10 hl.)

Celkem hlasovalo: 93

VÝROČÍ. A ČÍ?

kdo že to slaví, koho že si to připomínáme?	kde se narodil, zemřel či zapsal do dějin	kdy to udělal	proč bychom si ho měli pamatovat
+ Mihály von Munkácsy	Buda u Pešti	1.5.1900	Maďarský malíř, průkopník moderního umění. Představitel realismu, na sklonku života tvůrce tzv. salónní malby.
* Josef Mánes	Praha	12.5.1820	Český malíř a kreslíř. Člen významné umělecké dynastie. Duchem romantik, jeho vrcholná díla však nesou znaky realismu.
* Karol Wojtyła	Wadowice v Polsku	18.5.1920	Znám pod jménem Jan Pavel II., papež od roku 1978 do r. 2005. První papež polského původu, podílel se na rozpadu kom. říše.
* Clint Eastwood	San Francisco v USA	31.5.1930	Americký filmový herec a režisér. Představitel drsných, ale spravedlivých mužů. Role např. Pro hrst dolarů aj.

Pozor! Novinka! Speciální nabídka!
Předplatné Proteinu za pouhých 199,-!
 Nyní si můžete předplatit Váš oblíbený časopis na **celý rok!**
 V ceně je **10 regulérních čísel a prázdninový special**, donáška až do domu v elegantní vazbě a navíc:
 Pro věrné předplatitele máme připraven **unikátní dárek!**
Neváhejte! Pište na protein@ymca.cz!

<http://protein.ymca.cz>
Nemáte aktuální Protein? Přčtete si ho na internetu!

Archiv starších čísel ve formátu PDF, možnost hlasování, ankety,...

Vaše příspěvky a pozvánky na akce zasílejte na protein@ymca.cz